

KGRP'de Beş Ana Müdahale

Prof. Dr. Serap Nazlı

Doğrudan & Dolaylı Müdahaleler

1. Psikolojik Danışma Müdahalesi

ASCA'ya göre psikolojik danışma, psikolojik danışmanın bireysel veya küçük gruplar halinde öğrencilerle bağlantı kurarak onların problemlerini ve gelişimsel sorunlarını çözmeleri ya da başa çıkmaları için yardımcı olan güvenli bir ilişkidir.

Öğrenciyi ilgilendiren her konuda terapötik destek verilir.

Birey & Grupla Psikolojik Danışma

Psikolojik danışma 2 biçimde yapılır:

- Bireysel psikolojik danışma
- Grupla psikolojik danışma

Robert Myrick'e göre grup üç biçimde yapılır:

- Kriz merkezli grupla psikolojik danışma
- Problem merkezli grupla psikolojik danışma
- Gelişim merkezli grupla psikolojik danışma (psikoeğitim)

KGRP’de tüm müdahaleler «program» temellidir.

Gelişimsel rehberlik programının diğer müdahalelerinde olduğu gibi, psikolojik danışma müdahalesi **program** odaklı uygulama yapar.

Bir müdahalenin program odaklı yapıldığını kabul edebilmesinin koşulları vardır.

Psikoeğitim ve diğer programlar iki ana adımda tasarlanır:

1. **Adım:** Alt yapısı hazırlanması (felsefi ve kuramsal temeller ile danışanların özellikleri)
2. **Adım:** Programın 4 öğesine göre tasarımı (kazanım, içerik, süreç ve değerlendirme)

2. Sınıf Rehberliği Müdahalesi

Sınıf rehberliği müdahalesi, gelişimsel rehberlik programının en önemli müdahalelerinden birisidir.

Sınıf rehberliği müdahalesi, adından da anlaşıldığı gibi, sınıflarda yürütölen rehberlik uygulamasıdır.

Ölkemizde sınıflarda rehberlik çalışmaları uzun yıllardır yapılmaktadır. 9. Milli Eğitim Şurasında (1975) liselerde haftada 2 ders saati “rehberlik saati” yapılması istenilmiştir. Geleneksel rehberlik anlayışında bu müdahaleye “grup rehberliği” denilir.

- 2005-2006 öğretim yılında ilk kez ilköğretim okullarında akademik program içerisine “sınıf rehberliği” konulmuştur.
- Bütün öğrencilerin genel gelişim ihtiyaçlarına ve gelişim görevlerine odaklanır.
- Öğrencilere çeşitli yaşam becerileri (kendini tanıma ve kabul etme, etkili iletişim, sorumluluk, verimli ders çalışma, karar verme/problem çözme, amaç belirleme, kariyer planlama vb.) kazandırmaya odaklanır.

Grupla Psikolojik Danışma/Psikoeğitim ile Sınıf Rehberliği İlişkisi-Farkı

- Gelişimsel rehberlik odaklı grupla psikolojik danışma ve sınıf rehberliğinin ***nihai amacı*** ortaktır.
- Gelişimsel rehberlik odaklı grupla psikolojik danışma ve sınıf rehberliğinin uygulama tarzı ***program odaklı***dır.
- Grupla psikolojik danışmanın ***kuramsal temelleri*** psikolojik danışma kuramları; sınıf rehberliğinin ise gelişim kuramları ve öğrenme-öğretme kuramlarıdır.
- Grupla psikolojik danışmanın ***biçimi*** kriz merkezli, problem merkezli ve gelişim merkezli olabilir. Sınıf rehberliği yalnızca gelişim merkezlidir.

-
- Grupla psikolojik danışma müdahalesinde ***gündem*** ya da ***konu*** danışanın özel yaşantısı, kişisel konularıdır. Bu nedenle güvenli bir ortam ve gizlilik çok önemlidir. Sınıf rehberliği genel gelişim ihtiyacına odaklanır. Grup üyelerinin özel, mahrem konuları ele alınmaz.
 - Grupla psikolojik danışma müdahalesinde ***katılım*** “gönüllülük” esasına göredir. Sınıf rehberliğinde gönüllülük yoktur. Bütün sınıf bu müdahaleden yararlanır.

-
- Bireysel-grupla psikolojik danışma yararlanmak için ***sınıf düzeyi*** ilköğretim ikinci kademedен itibaren iken; sınıf rehberliği müdahalelerinden öğrenciler anasınıfından lise son sınıfa kadar yararlanabilirler.
 - Grupla psikolojik danışma programının hazırlanması ve uygulamasının ***sorumluluğu*** yalnızca psikolojik danışmanlarımızdadır. Sınıf rehberliğinde ise sorumluluk hem psikolojik danışmanlarda hem de sınıf rehber öğretmenlerindedir.

3. Konsültasyon (Müşavirlik) Müdahalesi

Konsültasyon psikolojik danışmanın öğretmenler, ebeveynler, yöneticiler ve ilgili diğer kişilerle, öğrencilerin özel durumları üzerinde çalışmasına olanak veren bir müdahale biçimidir.

Konsültasyon gelişimsel rehberliğin önemli bir parçasıdır.

Dolaylı bir müdahaledir.

Konsültasyon “bireysel” ve “grupla” yapılabilir.

-
- Öğretmenlere konsültasyon yaparak sınıftaki ve tüm okuldaki öğrenme çevresini geliştirmeye yardımcı olunur. Ayrıca bir öğretmene konsültasyon yaparak çok fazla sayıdaki öğrencinin bundan direkt yararlanması mümkün olur.
 - Aynı durum ebeveyn-çocuk ilişkisi içinde geçerlidir.
 - Psikolojik danışman konsültasyon müdahalesi ile ebeveynler ve okul personeliyle birlikte çalışarak, onların öğrencilerle daha sağlıklı etkileşimde bulunmalarına destek olur.

-
- Myrick (1997)'e göre konsültasyonun üç biçimi vardır:

1. *Kriz odaklı konsültasyonda* acil bir durum ele alınır.

2. *Tedavi odaklı konsültasyonda* acil bir durum yoktur ancak müdahale edilmezse problem daha da büyüyebilir.

3. *Gelişimsel odaklı konsültasyon* biçimine önleyici olarak da bakılabilir.

Myrick'e göre
konsültasyonda **dört**
temel yaklaşım vardır:

Tanı-teşhis yaklaşımı: Okullarda öğrencilerle ilgili “vaka incelemeleri”nde bu yaklaşım sıkça kullanılır. Psikolojik danışman, öğretmenler, okul psikologu, sosyal hizmet uzmanı ve yöneticiler bir araya gelerek olayı tartışır.

Personel gelişimi ve eğitimi yaklaşımı: Okulda öğretmenlerin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine yönelik yapılan konsültasyon çalışmaları.

Olay yönetme yaklaşımı: Bu yaklaşımda belirli bir durum /olay ele alınır. Örneğin öğretmen bir öğrenciyle problem yaşamıştır.

Süreç yaklaşımı: Bazen problem bireyde (öğrencide) değil, sistemin içinde yani çevrede olabilir. Ör. problem sınıf atmosferinde ya da öğretmenin öğretim biçimindeyse, yalnızca öğrencinin davranışlarına odaklanmak yeterli olmayabilir.

Etkili konsültasyon için şunlara dikkat edilmelidir:

- Danışan kimdir?
- Hangi konsültasyon yaklaşımı kullanılmalı?
- Konsültasyon nerede yapılır?
- Konsültasyonu kim başlatır?
- Konsültasyon gizli midir?
- Bireysel mi yoksa grupla konsültasyon mu?

4. Koordinasyon Müdahalesi

- ASCA'ya göre koordinasyon, psikolojik danışmanın okul rehberlik ve psikolojik danışma programını organize etme, yönetme ve değerlendirme sürecindeki liderliğidir.
- Koordinasyon müdahalesi, çeşitli dolaylı servisleri yönetme sürecidir.
- Dolaylı bir müdahaledir.
- Hem psikolojik danışman hem de okul yöneticileri bu müdahaleden sorumludur.
- Koordinasyon müdahalesi, KGRP'nın üç ana ögesinden program kategorisinin “sistem desteği” alt ögesinde yer alan etkinliklerin çoğunu kapsar.

5. Akran Danışmanlığı

- Akran yardımcılığı mı? Akran danışmanlığı mı?
- Artık «akran danışmanlığı» tercih ediliyor.
- Myrick (1997)'e göre **akran yardımcılığı**, bir öğrencinin yardım becerilerini kullanarak diğer öğrencilere -bazen de yetişkinlere- yardımcı olmasıdır.
- Akran yardımcısı, almış oldukları akran yardımcılığı eğitimi aracılığıyla kendi yaşlıtlarına ya da kendilerinden küçüklere yardım etmek için kişilerarası iletişim becerisi eğitimi almış profesyonel olmayan kişilerdir.

-
- **Myrick**'e göre akran yardımcılarının dört temel rolü şunlardır:
1. **Özel asistan:** Özel asistanlar psikolojik danışmanlara ve öğretmenlere çeşitli işlerde (ofiste çalışma, materyal toplama, projeleri kontrol etme, duyuru bültenlerini hazırlama vb.) yardımcı olurlar.
 2. **Özel öğretmen:** Akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin düşük olanlara yardımcı olmasıdır. Özel öğretmen programlarında öğrencilere arkadaşlarının derslerinde nasıl yardımcı olacakları öğretilir.
 3. **Özel arkadaş:** Bu rol için seçilen öğrenciler eğitimden geçirilerek akran yardımcısı olurlar.
 4. **Küçük grup lideri:** Kalabalık sınıflarda sınıf rehberliğinin yapılması zordur. Yetiştirilen küçük grup liderleri sayesinde kalabalık sınıflar bölünerek daha etkili bir ortam yaratılır.

Akran danışmanlığı türleri

- Akademik başarısı düşük ya da öğrenme güçlüğü olan öğrencilere akranları tarafından verilen akran öğreticiliği,
- AIDS gibi bazı özel konularda diğer öğrencilerin bilinçlenmesini amaçlayan akran eğiticiliği,
- Sorunları olan ve kendi yaşlılarından biriyle bu sorununu paylaşmayı tercih edenlerle gerçekleştirilen birebir görüşmeleri tanımlayan akran danışmanlığı,
- Büyük sınıfların küçük sınıflara ya da eski öğrencilerin yeni gelen öğrencilere isleyiş ve temel bilgiler konusunda destekledikleri akran yol göstericiliği,
- Yurtlarda öğrencilerin ihtiyacı olan bilgileri alması ve gerekli bağlantıları kurması için konaklama-yurt danışmanlığı
- Yalnız ve dışlanmış öğrencilere destek vermek ve arkadaşlık becerilerini geliştirmesine yardım etmeyi amaçlayan özel arkadaşlık
- Çeşitli projelerde okul psikolojik danışmanına yardım etmeyi amaçlayan danışman yardımcılığı
- Okul ortamındaki basit çatışma durumlarında arabuluculuk yapan ve sorunun yapıcı yollarla çözülmesini sağlayan akran arabuluculuğu gibi bir çok seçenek bulunmaktadır.

Müdahalenin yararları:

1. Hem okula, hem bu yardımı alan öğrencilere hem de akranlara yararı vardır.
2. Psikolojik danışman-öğrenci oranının yüksek olması nedeni ile okuldaki bütün öğrencilere ulaşmak oldukça zordur.
3. Akran baskısına karşı etkilidir.
4. Okul psikolojik danışmanların “imajını” olumlu etkilemektedir.
5. Okul psikolojik danışmanların mesleki gelişimlerine katkı sağlar.